

Õiguskantsleri Kantselei

Teie 16.01.2020

Meie 18.02.2020 nr 6-4/200087/2000875

Põhjavee kasutamine kastmisveeks

Austatud avaldaja

[Viimsi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirja](#) § 12 lõige 1 võrdsustab ühiskanalisatsiooni juhitud reovee koguse ühisveevärgist võetud vee kogusega. Selle sätte kohaselt peab tarbija tasuma vee-ettevõtjale ka selle ühisveevärgist võetud vee kanalisatsiooni juhtimise eest, mida kasutatakse kastmiseks ja mis kanalisatsiooni ei jõua.

See, et veeteenuste hinna kujundamisel arvestatakse ühiskanalisatsiooni juhitava vee kogus võrdseks ühisveevärgist võetava vee kogusega, on õiguspärane. Ühisveevärgist saab joogivee kvaliteediga vett, mis enamasti on võetud põhjaveekogumist. Põhjaveevaru on piiratud, see ei ole lõputu loodusvara ning seda ei tohi kasutada rohkem, kui on selle taastumismäär.

Veeteenuse hinna kujundamisega tuleb muu hulgas soodustada võimalikult säästlikku veekasutust ja põhjavee liigvähendamise vältimist ([veeseadus](#) § 29 lg 1). Ka põhiseaduse (PS) §-st 5 tuleneva loodusvarade säästliku kasutamise põhimõttega on kooskõlas, kui veeteenuste hinnakujundusega soodustatakse põhjavee säästlikku kasutamist.

[Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse](#) (ÜVVKS) § 14 lg 8 sätestab, et reovee ärajuhtimise ja puhastamise hinna arvestamise aluseks võetakse ühisveevärgist võetud vee kogus. Kuigi seadus lubab vallal määrusega ühiskanalisatsiooni juhitava vee koguse väljaselgitamist ka mõnevõrra teisiti reguleerida (ÜVVKS § 8 lg 4 p 1, § 15 lg 2), peab seaduse üldisest korrast tehtav erand olema põhjendatud. Ka erandi puhul tuleb arvestada üldiste huvidega, sh põhjaveevaru kaitsega ja teiste ühisveevärgist vett saavate inimeste huvidega. Inimesed vajavad ka kuivemal perioodil joogiks ja olmetarbeks piisavas koguses vett ning see on kaalukam, kui soov kasutada põhjavett kastmiseks soodustingimustel.

Seadus ei kohusta valda kehtestama tingimusi, mis soodustaks põhjavee kasutamist kastmiseks. Ka vee-ettevõtja ei pea sellist soodustust võimaldama. Niisugune soodustus on seaduse kohaselt taunitav (veeseaduse § 29 lg 1) ja võib mõnel juhul olla vastuolus ka loodusvara säästliku kasutamise põhimõttega (PS § 5).

Põhjavee kasutamisel tuleb tagada põhjavee võtmise ja taastumise tasakaal ning vältida põhjavee liigvähendamist ([veeseaduse](#) § 35 lg 3). Põhjavee liigvähendamise tõttu võib tekkida soolase vee sissevool põhjaveekihti ja see võib rikkuda põhjavee (veeseaduse § 116 lg 5 p 2). Põhjaveevaru selgitavad välja asjatundjad, kelle hinnangut arvestatakse vee-ettevõtjale antavas veeloas maksimaalse lubatud veekoguse määramisel (veeseaduse § 204, § 193 lg 1 p 1).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Viimsi vee-ettevõtja on [selgitanud](#), et suvisel kuival ajal on tarbitava vee kogus ööpäevas tavalisest 40–50% suurem, kusjuures tavatarbimine (3200–3500 m³) ulatub peaaegu vee-ettevõtjale lubatud piirini (3958 m³). Seega ületab kuival ajal (kui põhjavett kasutatakse ilmselt rohkesti kastmiseks) ööpäevane tarbimine lubatud tarbimiskoormust. Viimsi vallas on keskkonnaministri [25.04.2016 käskkirjaga nr 1-2/16/379](#) kinnitatud põhjavee ööpäevaseks tarbevaruks 4500 m³.

Kui juba praegu läheneb piirkonna tarbimiskoormus lubatud piirile ning periooditi ületab seda, siis elanike arvu suurenemisel kasvab tarbimiskoormus veelgi. Seega tuleb põhjaveevaruga arvestada piirkonna arengut käsitlevates dokumentides, sh planeeringutes ja ehituslube andes.

Põhjavee tarbimiskoormuse kasvu saab mõnevõrra vähendada ehituslike abinõudega, soodustades või nõudes näiteks sademevee kogumissüsteemide laialdasemat kasutuselevõttu. Sademevett on võimalik koguda aasta läbi ja seda saab kasutada nii kastmiseks kui ka muuks otstarbeks (näiteks WC loputuskastis). Uute hoonete ehitamisel saab sademevee kogumissüsteemi nõude seada planeeringus üheks ehitustingimuseks, selline nõue on kooskõlas ka [ehitusseadustiku](#) §-s 9 sätestatud keskkonناسäästlikkuse põhimõttega. Samas tuleb arvestada ka sellega, et sademevee liigne ärajuhtimine ja seeläbi pinnasesse imbuva koguse vähendamine võib omakorda vähendada põhjaveevaru taastumise võimalusi.

Inimesed vajavad piisavas koguses puhast ning ohutut joogi- ja olmevett – see on üldtunnustatud inimõigus (ÜRO [resolutsioon 64/292](#)). Piisavas koguses joogi- ja olmevee kättesaadavuse nõue tuleneb ka [majanduslike, sotsiaalsete ja kultuurialaste õiguste rahvusvaheline pakti](#) (ametlik [tekst](#)) artiklist 11 (õigus küllaldasele elatusasemele ja selle pidevale paranemisele) ning artiklist 12 (õigus tervisele). Maailma Terviseorganisatsiooni hinnangul vajab inimene ööpäevas 50–100 liitrit vett (s.o nii joogiks, toidu valmistamiseks kui ka hügieeniks).¹

Saadame selle kirja (ilma isikuandmeteta) teadmiseks ka Viimsi Vallavalitsusele.

Loodetavasti on neist selgitustest Teile abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Olari Koppel
asetäitja-nõunik, õiguskantsleri kantselei direktor
õiguskantsleri volitusel

Koopia (ilma isikuandmeteta): Viimsi Vallavalitsus

Ago Pelisaar 693 8407
Ago.Pelisaar@oiguskantsler.ee

---

¹ Vt näiteks https://www.un.org/waterforlifedecade/human_right_to_water.shtml.